

VIHREÄÄ SIIRTYMÄÄ TEKEMÄSSÄ

Tomi Höök & Anu Vainio

Vihreän siirtymän voi ajatella tarkoittavan suuria muutoksia energiaratkaisuissa. Tällöin ei välttämättä tule ajatelleeksi, miten vihreä siirtymä koskettaa omaa elämää juuri nyt. Energiaratkaisut ovatkin suuressa roolissa vihreässä siirtymässä, mutta jokaisella on oma roolinsa – pienempi tai suurempi – vihreän siirtymän tekemisessä. Tässä artikkelissa taustoitamme teemaa kestäväen kehityksen näkökulmasta, kuvaamme miten eri tahot määrittelevät vihreää siirtymää ja miten asian voi ilmaista monella tapaa siirtämällä näkökulmaa kertojan yhteiskunnallisen roolin tai toiminnan tavoitteiden mukaan. Kerromme, miten palvelumuotoilun menetelmiä voi hyödyntää vihreän siirtymän tekemisessä. Selvitämme, miten jokainen voi olla edistämässä vihreää siirtymää: Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ja ammattikorkeakoulu yhteisö ovat asettaneet tavoitteita Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kestäväen kehityksen agendan pohjalta. Kerromme myös, miten Luovien alojen tutkimusyksikkö sukelsi teemaan Vihreän siirtymän innovaatioleirillä kesäisessä Ankkapurhan kulttuuripuistossa Kouvolaissa.

Kestävä kehitys ohjaa vihreää siirtymää

Vihreä siirtymä on konkretisoitunut viime vuosina, vaikka sen on nähty olevan välttämätön muutos maailmassa jo pidempään. Vihreän siirtymän toteutumista ohjataan politiikalla, lainsäädännöllä ja rahoituksella. Euroopan unionin (EU) vihreän kehityksen ohjelman tavoitteena on voittaa Eurooppaa ja koko maapalloa uhkaavat ilmastonmuutos ja ympäristön pilaantuminen. Tähtäimessä on ilmastoneutraali Eurooppa vuonna 2050. Euroopan kasvustrategiana on tehdä Euroopasta moderni, resurssitehokas ja kilpailukykyinen talousalue (Euroopan komissio s.a.).

Höök, T. & Vainio, A. 2024. Vihreää siirtymää tekemässä. Teoksessa Rajahonka, M. & Haapaniemi, H. (toim.) Luovia menetelmiä ja älykkäitä ratkaisuja. Digitaalisen talouden vahvuusalajulkaisu 2023. Mikkeli: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 387–399. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-568-0>

Neljä vuosikymmentä sitten YK:n jäsenmaat rohkaistuivat yhdessä ja lausuiivat julki kestävän kehityksen ensimmäisen määritelmän. Sen mukaan kestävä kehitys takaa nykyisen yhteiskunnan tarpeet tekemättä myönnytyksiä tulevien sukupolvien kustannuksella (YK 1987). Gro Harlem Brundtlandin johtaman Ympäristön ja kehityksen maailmankomission raportilla YK julkaisi huolensa luonnon resurssien riittävydestä ja planeetan monenlaisten elämänmuotojen hyvinvoinnista tässä ainutlaatuisessa elinympäristössä, jossa ihmisen kiihtyvän teollistumisen aikana näkyviin kaivertamat uurteet edelleen lisääntyivät ja syvenivät. Yleisessä puheessa kestävästä kehityksestä on usein käytetty kuvausta, että maapallolla tulee kaikessa toiminnassa vaalia tasa-arvoa ja kohtuullisuutta niin ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta kuin kulttuurisesta näkökulmasta. Huomionarvoista on, että YK:n kestävän kehityksen julkilausuma ei nosta kulttuurista ulottuvuutta muiden kolmen pääteeman rinnalle vaan sisällyttää sen osia sosiaaliseen teemaan. (YK 2023.)

Viime vuosikymmenien aikana ympäristötietoisuus on ihmisten keskuudessa lisääntynyt ja maapallon ekosysteemin kuormitusta vähentäviä toimenpiteitä on tehty, mutta muutos on ollut hidasta. Edelleen vielä 2020-luvullakin maailman suurimmat talousvaltiot eivät tunnusta elinympäristön nopeaa muutosta yksiselitteisesti tai virallisesti. Mahdollisesti maailman kahdeksan miljardin ihmisen joukossa on tänäkin päivänä enemmän tietämättömyyttä ja epäselvyyttä kestävästä elintavoista kuin ymmärrystä siitä, miksi globaalit sääolosuhteet kärjistyvät tai miten yksittäisen ihmisen toimet vaikuttavat globaaliin ilmastoon, vesistöön ja maaperään eli maapallon yhteiseen ekosysteemiin. Yksittäisistä ihmisistä vaikuttavimmissa ja vastuullisimmissa asemissa ovat erityisesti valtaapitävät, jotka yksittäisillä päätöksillään voivat vaikuttaa jopa miljoonien ihmisten elämään nopeasti ja pitkäkestoisesti.

Kestävän kehityksen teemoista suurin kiinnostus on perinteisesti kohdistunut talouteen ja vaurastumiseen. Käytännössä monet maailman suurimmista yrityksistä yli sadan vuoden ajan ovat kiihdyttäneet talouskasvua runtelemalla kansojen kulttuurisia oikeuksia, ihmisten sosiaalista hyvinvointia ja luonnon ekologista tasapainoa. Lisäksi vauraus on useimmiten jakautunut epätasaisesti pienen ryhmän hyväksi sen sijaan, että se jakautuisi suurille joukoille.

Maailmassa kestävän kehityksen periaatteita tasapainoisesti huomioivien yritysten määrä on kasvanut erityisesti vuosituhannen vaihteen jälkeen. Nuorten aikuisten joukossa ympäristötietoisuus on lisääntynyt ja syventynyt niin paljon, että uusien yrittäjiksi ryhtyvien ihmisten joukos-

sa on vuosi vuodelta useampia vahvoja kestävän kehityksen periaatteita toiminnassaan tasapainoisesti toteuttavia arvojohtajia. Tässä vihreän siirtymän ajassa yrityksen tuloksen tekoa yhä harvemmin pyritään maksimoimaan luontoa riistämällä tai ihmisiä sortamalla. Yrityksen tavoiteltavaksi tulokseksi voidaan määritellä muitakin tavoiteltavia arvoja kuin raha, kuten esimerkiksi luonnon monimuotoisuus, hiilikompensaatio tai sorrettujen rotujen oikeuksien vahvistaminen ja vaikkapa lasten koulutuksen lisääminen.

Tätä taustaa vasten on vihreän siirtymän toimien ohjaaminen sekä sen taloudellinen tukeminen erityisen tärkeää. Vaikka meille eurooppalaisille vihreä siirtymä on jo monien arkea, on sen maailmanlaajuinen toteuttaminen vielä alkumetreillä.

Monet eri näkökulmat vihreään siirtymään

Vihreän siirtymän määritelmät ovat pyrkimyksiltään samanlaisia ja näkökulmiltaan erilaisia. Näkökulmat vihreän siirtymän edistämiseksi vaihtelevat kertojan mission mukaan. Esimerkiksi ympäristöministeriö painottaa ympäristönäkökulmaa (Ympäristöministeriö s.a.) ja valtiovarainministeriö taloudellista näkökulmaa (Valtiovarainministeriö s.a.). Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene puolestaan korostaa vihreässä siirtymässä elpymistä kestävästi YK:n nykyisen kestävän kehityksen agendan mukaisesti (Arene 2023). YK:n Agenda2030 pohjautuu kestävän kehityksen globaaliin toimintaohjelmaan, joka sisältää 17 YK:n jäsenmaiden yhdessä asettamaa tavoitetta, jotka on määrä saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Agenda2030-ohjelma on kaikille maailman maille sama kehitystasosta riippumatta, ja “se korostaa tavoitteiden keskinäisriippuvuutta, eli sitä että tavoitteita edistettäessä pitää huomioida toimenpiteiden vaikutukset muihin tavoitteisiin ja että ympäristöllistä, sosiaalista ja taloudellista kestävyttä pitää tarkastella yhdessä”. (Valtiovarainministeriö 2023.)

Valtiovarainministeriö kuvaa vihreän siirtymän tukevan talouden rakennemuutosta ja hiilineutraalin hyvinvointiyhteiskunnan rakentamista: ”Kestävän kasvun ohjelma vauhdittaa ratkaisuja, joilla vähennetään päästöjä niin Suomessa kuin muualla maailmassa. Suomi pyrkii saavuttamaan hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä ja pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen vuoteen 2030 mennessä.” Valtionvarainministeriö linjaa, että tavoitteena on nostaa Suomi maailman kärki- ja kiertotaloudessa, päästöttömissä energijärjestelmissä

ja muissa ilmasto- ja ympäristöratkaisuissa. Lisäksi pyritään parantamaan energiatehokkuutta sekä nopeuttamaan muutosta fossiilittomaan liikenteeseen ja lämmitykseen. Tavoitteita edistetään muun muassa toimilla, jotka saavat liikkeelle mahdollisimman paljon vihreän siirtymän investointeja. Teollisuuden vähähiilitiekarttojen toimeenpano on merkittävä osa kokonaisuutta. (Valtiovarainministeriö s.a.)

Monimuotoiset ja keskenään erilaiset tulkinnat sekä lukuisat erilaiset suunnittelussa, toteutuksessa ja rahoituksessa olevat toimenpiteet osoittavat, että vihreässä siirtymässä on kyse mittavasta ja systeemisestä muutoksesta.

Muotoilusta muutoksen ajuri

Miten muotoilu sopii vihreän siirtymän tekemiseen, kun kyseessä on koko yhteiskuntaa, Eurooppaa ja koko maailmaa läpileikkaavaa muutos. Muutokseen tarvitaan menetelmiä ja muutoksen tekijöitä. Xamkin Future Experience Lab Fuelissa kehitetään ja sovelletaan menetelmiä vihreän siirtymän edistämiseksi monialaisen osaajajoukon kesken erityisesti palvelumuotoilun menetelmiä hyödyntäen.

Palvelumuotoilu on muotoilun suuntaus, joka on kehittynyt yhteiskunnan palveluistumisen myötä suosituksi kehittämisen tavaksi. Palvelumuotoilun keskiössä on ihminen. Tavoitteena on löytää asiakkaita parhaiten palvelevia ratkaisuja niin liike-elämässä kuin julkisella puolellakin. Palvelumuotoilussa haetaan balanssia – palvelua, joka on paras mahdollinen sekä asiakkaalle että liiketoiminnalle. Toisin sanoen palvelumuotoilussa keskitytään immateriaalisten asioiden muotoiluun: palveluihin ja toimintamalleihin systemaattisesti, ratkaisukeskeisesti ja kokonaisvaltaisesti. Palvelumuotoilun keskiössä on osallistava yhteiskehittäminen ja käyttäjälähtöisyys. (Stickdorn & Schneider 2012.)

Vihreä siirtymä on palvelua paljon laajempi kokonaisuus, johon myös muotoilumaailma on ottanut kantaa kehittämällä menetelmiä tavoitteena balanssi ihmisen ja planeetan välillä liike-elämän tarpeita unohtamatta. Ihmisten arvojen muutosten myötä yritysten tarjoamat palvelut muuttuvat: mitä suurempi määrä ihmisiä pitää ekologisuutta tärkeänä arvona ostopäätöstä tehdessään, sitä enemmän sillä on vaikutusta yritysten toimintaan. Samoin on muiden kuin ekologisten arvojen kohdalla. Hyvänä esimerkkinä tästä on suomalaisen muotitalo Ivana Helsingin Pariisiin muotiviikkojen aikana esittelemä mallisto sekä uusi missio ja kannanotto

muotiteollisuuden luonnonvarojen ylikulutukseen. Mallistoa valmistetaan vain 1200 kappaleen numeroitu erä, joiden arvon odotetaan ajan kuluessa kasvavan kuten taideteosten (Helsingin Sanomat 2023).

Palvelumuotoilun vuosittaisen Service Design Global Conference -tapahtuman teemana oli tänä vuonna Catalyst for Change. Nimensä mukaisesti ohjelma keskittyi palvelumuotoilun hyödyntämiseen organisaatioiden haasteellisissa muutostilanteissa. Tapahtuman esityksien yhteinen viesti oli, että palvelumuotoilun suosio erilaisten palveluiden kehittämisen välineenä on kasvanut kaikkialla maailmassa. Sveitsiläisen For Planet Strategy Labin perustaja, filosofian tohtori Samuel Huberin esitys tapahtumassa keskittyi planeettakeskeisyyteen. Huber on kehittänyt muotoilun viitekehystä, jonka keskiössä on ihminen ja planeetta. Ihmiskeskeisyyden rinnalla on planeetan näkökulma, ei vain kestävän kehityksen mukaisesti vaan kestävästä kehityksestä askeleen pidemmälle, "from sustainable to regenerative". Huber kannusti muotoilijoita lisäämään planeettanäkökulman osaksi muotoiluprojekteja, prosesseja ja menetelmiä yksinkertaisesti kehotuksella: Zoom out! (Huber 2023).

Palvelumuotoilun kehityksessä näkyy kehitystrendi ihmiskeskeisestä planeettakeskeiseksi, mikä tuo mukaan kestävän kehityksen periaatteet ekologisesta, taloudellisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta kuten YK teemoittaa (YK 2023). Lisäksi kulttuurisella näkökulmalla on kestävässä kehityksessä tutkimuksin tunnistettu merkitys, mitä muun muassa kansainvälinen isobritannialainen kulttuurisuhdeorganisaatio British Council on tutkimusraportissaan The Missing Pillar tuonut kuuluviin (British Council 2020). Tämä raportti on työkalu taiteen ja kulttuurin sekä kestävän kehityksen välisen yhteyden ymmärtämiseen (Lewis 2020). Tämän yhteyden merkitys muotoilun kontekstissa on korostunut, koska palvelumuotoilija soveltavaa työssään juuri luovia menetelmiä taiteen ja kulttuurin aloilta.

Analogia palvelumuotoilun ja yritystoiminnan välille muodostuu näkökulmista, joilla palvelumuotoilu ottaa kantaa yrityksen toiminnan kehittämiseen. Palvelumuotoilun ensimmäinen tulosuunta on ollut parantaa yrityksen vuorovaikutusta asiakkaan kanssa. Vihreä siirtymä tuo tähän uuden ulottuvuuden, joka toteuttaa osaltaan kestävän kehityksen ekologisen teeman huomioimista yritystoiminnassa ja ympäristöarvojen vahvistamista yrityksen tuloksen tavoittelussa.

Palvelumuotoilussa niin kuin muissakin kehittämisen menetelmissä katse on tulevaisuudessa. Muotoilijat seuraavat trendejä ja megatren-

dejä ja luovat skenaarioita tulevaisuudesta. Tulevaisuustalo Sitran julkaisema Tulevaisuustaajuus-menetelmä on viime vuosina levinnyt ja muotoutunut keskeiseksi tulevaisuuden visioinnin menetelmäksi eri organisaatiossa Sitran jakamiseen perustuvan toimintatavan ansiosta. Tulevaisuustaajuus-menetelmän keskeinen viesti on: tulevaisuus ei tapahdu, se tehdään. Tulevaisuus ei siis itsestään muotoudu tietynlaiseksi, vaan tekemiseen tarvitaan ihmisiä sekä yhteisiä, laajoja ihmisjoukkoja yhdistäviä, toimialakohtaisia tai jopa toimialoja läpileikkaavia visioita. Myös tekemättä jättäminen on tulevaisuuden kannalta teko – teko, joka ei edistänyt paremman tulevaisuuden rakentumista. (Sitra s.a.b.)

Ammattikorkeakoulu yhteisö vihreää siirtymää edistämässä

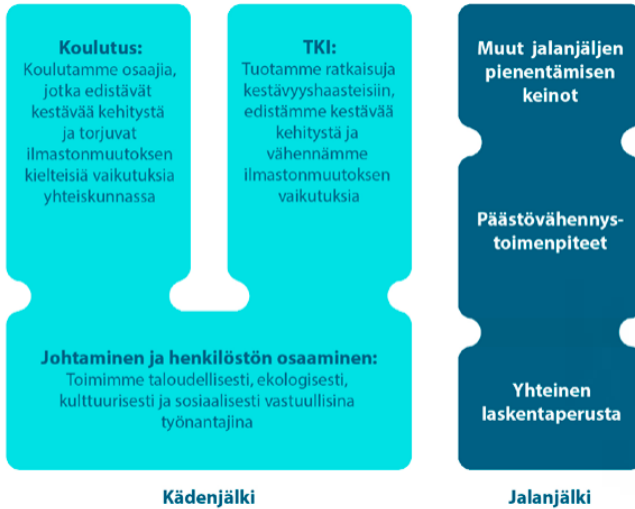
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ja ammattikorkeakoulu yhteisö ovat asettaneet tavoitteita YK:n kestävän kehityksen agendan pohjalta. Tavoitteet ovat kunnianhimoisia: Ammattikorkeakoulujen kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelman “Kestävä, vastuullinen ja hiilineutraali ammattikorkeakoulu” mukaan tavoitteena on kestävä, vastuullinen ja hiilineutraali ammattikorkeakoulu vuoteen 2030 mennessä (Arene 2020). EU:n tavoite hiilineutraaliuudesta tähtää vuoteen 2050: “Euroopan ilmastolain myötä EU sitoutuu olemaan hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä” (Euroopan komissio s.a.).

Ammattikorkeakoulujen kestävyys- ja vastuullisuustyötä ohjaavat YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda2030 sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kestävän kehityksen linjaukset. Agenda2030 tunnistaa koulutuksen ja TKI-toiminnan merkityksen tarvittavien muutosten aikaansaamisessa. Ammattikorkeakouluille vastuullisuus tarkoittaa sitä, että ne huomioivat kaikessa toiminnassaan suorat ja epäsuorat vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan.

Arene käyttää kestävän kehityksen kuvaamisessa hiilijalanjäljen lisäksi kädenjälkeä. Arenen Osaamisella kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa -konsepti kattaa hiilijalanjäljen kokoon vaikuttavia seikkoja sekä hiilijalanjäljen kasvamista ehkäiseviä kädenjälkitoimenpiteitä (Arene 2020; Kuva 1).

Hiilijalanjäljellä tarkoitetaan kestävän kehityksen mukaista eli säilyttävää ja hiilineutraaliuteen tähtäävää toimintaa, kun taas hiilikädenjäljellä tarkoitetaan elvyttävää tai ennalta ehkäisevää toimintaa, jolla on positiivisia ilmastovaikutuksia. Sitra kuvaa hiilijalan- ja -kädenjäljen eroja seuraavas-

ti: Hiilikädenjälki kuvaa tuotteen, prosessin tai palvelun ilmastohyödyt eli päästövähennyspotentiaalin käyttäjälle. Yrityksen tuottaessa hiilikädenjälkeä asiakkaalleen, asiakas pystyy alentamaan omaa hiilijalanjälkeään. Kädenjälki korostaa myönteisiä päästövaikutuksia tulevaisuudessa, kun taas hiilijalanjälki keskittyy kielteisiin päästövaikutuksiin nyt. (Sitra s.a.a.)

Kuva 1. Ammattikorkeakouluuyhteisöjen hiilikädenjäljen kasvattamisen ja -jalanjäljen pienentämisen osa-alueet (Kuva: Arene 2020).

Ammattikorkeakoulujen on toiminnassaan oltava ripeitä edelläkävijöitä muuttamalla itse toimintaansa hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi kunnianhimoisessa aikataulussa. Muutosta ohjaavat muun muassa lainsäädäntö sekä korkeakoulujen omat strategiat. Xamkin vuonna 2023 päivitetystä strategiassa nousevana alana mainitaan kestävät energijärjestelmät, jotka ovat vihreän siirtymän keskiössä. Lisäksi strategiassa mainitaan vihreä siirtymä osana TKI-toimintoja erityisesti pk-yritysten vihreän siirtymän vauhdittajana (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu 2023). Konkreettisesti tämä näkyy muun muassa Luovan talouden tutkimusyksikössä, jossa on meneillään useita hankkeita, joissa edistetään pk-sektorin toimijoiden vihreää siirtymää. Hankkeissa työskennellään muun muassa Kymenlaakson akkuklusterin (Vihreä Loikka), luovan alan (CCI4Change), tapahtuma-alan (Co-Vision) sekä Kaakkois-Suomen rakentamisen kiertotalouden (Circon) vihreän siirtymän edistämisen parissa. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu s.a.a.) Hankkeet edistävät vihreää siirtymää kohderyhmien ja sidosryhmien osalta ja kasvattavat myös ammattikorkeakoulun omaa kyvykkyyttä vihreän siirtymän edistämisessä.

“Mitä toimia voisimme itse tehdä työssämme vihreän siirtymän edistämiseksi, mitä voisimme kehittää, teemmekö tarpeeksi, kun tavoitteet ovat korkealla ja tähtäin hiilineutraalissa ammattikorkeakoulussa jo vuonna 2030?” Tämä Luovan talouden tutkimusyksikössä käyty pohdinta edisti ideaa vihreä siirtymä -teemaisen innovaatioleirin synnystä.

Innovaatioleiri yhteisen ymmärryksen lisäämisessä

Luovan talouden tutkimusyksikkö osallistui vihreän siirtymän innovaatioleirille testaamalla Älykkäät kulttuurikylät -hankkeessa tuoteistettua ja pilotoitua innovaatioleiriä. Innovaatioleirin idea perustuu jatkuvaan opimiseen ja on osa hankkeessa kehitettyä Place to Learn -konseptia. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. s.a.b.)

Place to Learn -konseptin syntyä ohjasivat trendit jatkuvan osaamisen kehittämisen korostumisesta sekä keskittymiskyvyn ja luovan ajattelun vähentymisestä (Sitra 2020). Hankkeessa tunnistettiin Ankkapurhan alueen vahvuuksia, joista nousi Nuorisokeskus Anjalan osaaminen leirien järjestäjänä sekä nuorisokeskuksen sijainti Ankkapurhan kulttuuripuistossa, kulttuurihistoriallisesti rikkaalla alueella.

Innovaatioleirin idea on tarjota keskittymistä tukeva ympäristö, jossa opitaan paikkasidonnaisesti kokemuksen kautta. Vihreä siirtymä nousi teemaksi ajankohtaisuutensa ja monien eri näkökulmien vuoksi. Xamkin BioSampo-tutkimusyksikkö toimi Ankkapurhassa innovaatioleirin osaaamisen syventäjänä ja luovat palvelumuotoilun menetelmät innovaatioiden kiihdyttäjänä.

Leirin tavoitteena oli syventää ymmärrystä vihreästä siirtymästä sekä kannustaa ajattelemaan vihreää siirtymää eri näkökulmista. Vihreä siirtymä on leirin osallistujille ajankohtainen niin työssä kuin arjessakin. Osallistajat pohtivat ja työstivät seuraavia kysymyksiä: Mitä kaikkea vihreä siirtymä tarkoittaa? Miten työssä tekisin vihreän siirtymän, miten tiimi tekee sen yhdessä? Mitä työn siirtyminen vihreäksi käytännössä tarkoittaa? Tuleeko minusta vihreän siirtymän asiantuntija? Miten edistan vihreää siirtymää hankkeissa?

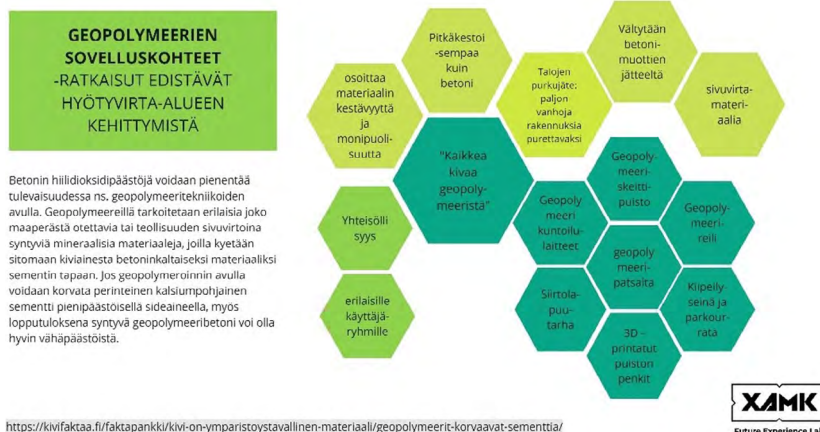
Innovaatioleirillä työstettiin konkreettisia haasteita strategiseen vihreään siirtymään, synteettisen grafiitin valmistukseen sekä geopolymeerien ja biohiilen sovelluskohteisiin liittyen. Teemat valittiin ajankohtaisiin hank-

keisiin tai TKI-toimiin liittyen. Leirillä työskenneltiin Design Sprint -menetelmää soveltaen tavoitteena mallintaa ratkaistavat haasteet konsepteina. Design Sprint on Googlella kehitetty menetelmä nopeaan kehittämiseen, nopea matka tunnistetusta haasteesta testatuksi prototyypiksi. Alkuperäinen Design Sprint -menetelmä on viiden päivän mittainen kehittämisohjelma, jota leirillä sovellettiin: kahdessa päivässä edettiin kolme vaihetta ja vauhti oli kuin nopeutettu pikajuoksu. (Google Ventures, s.a.) Mentoreina tiimeillä oli eri teemoista vastaavat TKI-asiantuntijat, jotka ohjasivat ja vastasivat tiimiläisten kysymyksiin erityisesti materiaaleihin liittyen. Tiimit tuottivat ideoita sekä visuaalisen esityksen leirin tuloksista (Kuvat 2 ja 3). Kaksipäiväinen leiri oli lyhyt haasteiden laajuuteen nähden. Design Sprint on jo itsessään tiukasti aikataulutettu, ja uusien haasteiden äärellä työskenteleville tiimeille olisi tarvittu enemmän aikaa.

Toisena tavoitteena leirillä oli lisätä yhteisöllisyyttä ja tiimihenkeä koronan jälkeisenä aikana. Tässä tavoitteessa leiri oli onnistunut kokonaisuus sisältäen tiimihenkeä kohottavia aktiviteetteja Nuorisokeskus Anjalan tuottamana.

Kuva 2. Strateginen vihreä siirtymä (Kuva: Kati Viljakainen).

<https://kivifaktaa.fi/faktapankki/kivi-on-ymparistoystavallinen-materiaali/geopolymerit-korvaavat-sementtia/>

Kuva 3. Geopolymerien sovelluskoheet -ideoinnin tuloksia Vihreän siirtymän innovaatioleirillä (Kuva: Anu Vainio. Kuvateksti: Kivifaktaa. s.a.).

Vihreän siirtymän innovaatioleiri tuotteistaa xamkilaista osaamista yhteistyössä Ankkapurhan kulttuurisäätiön kanssa. Kehitystyö jatkuu Vihreä Loikka – kestävydestä kilpailukykyä -hankkeessa, jonka tavoitteena on edistää yritysten vihreää siirtymää. (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu s.a.c.)

Vihreä Loikka voidaan nähdä yritysten osaamisloikkana vihreässä siirtymässä samoin kuin digitaalisessa siirtymässä yritykset tekevät digiloikkaa. Vihreä loikka tarkoittaa asiakkaan arvojen muutoksen huomioimista, kestävän kehityksen periaatteiden noudattamista strategisella tasolla sekä yritystoiminnan siirtymistä lineaarisesta taloudesta kiertotalouteen.

Palvelumuotoilussa keskitytään optimoimaan palvelun tarjoajan ja palvelun käyttäjän välinen vuorovaikutus. Kun palvelumuotoilun uuden planeettakeskeisen ajattelutavan mukaan palvelu muotoillaan maapallon kantokyvyn, ihmisten hyvinvoinnin ja yritysten talouden eduksi, on tuloksena kestävä kehitys aktiivisella otteella toteuttava palvelumuotoilun toimintamalli.

Toimintamallia kehitetään yhdessä osallistuvien yritysten ja sidosryhmien kanssa yhteiskehittämällä ja kokeilujen kautta. Vihreän siirtymän innovaatioleiri toteutetaan pidempänä laajemmassa hanke- ja yritysyhteistyössä osallistaen myös opiskelijoita mukaan vihreää siirtymää edistämään. Tällä tavoin mahdollistetaan osaltaan opiskelijoiden osallistumista TKI-toimintaan ja työelämään sekä vahvistetaan Xamkin strategianmukaista tulevaisuuskestävää koulutusta.

LÄHTEET

Arene. 2020. Kestävä vastuullinen ja hiilineutraali ammattikorkeakoulu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/Kest%C3%A4v%C3%A4%20vastuullinen%20ja%20hiilineutraali%20ammattikorkeakoulu.pdf?t=1606145574> [viitattu 8.11.2023].

British Council. 2020. The Missing Pillar. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/the_missing_pillar.pdf [viitattu 5.12.2023].

Euroopan komissio. s.a. Vihreä siirtymä. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/green-transition_fi [viitattu 15.11.2023].

Google Ventures. s.a. The Design Sprint. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.gv.com/sprint> [viitattu 4.12.2023].

Helsingin Sanomat. 2023. Ivana Helsinki päätyi kohun keskelle somevaikuttajien arvostelusta: Näin Pariisissa esittäytyneellä firmalla menee nyt. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000009882849.html> [viitattu 24.10.2023].

Huber, Samuel. 2023. Planetary Perspectives: Recalibrating Service Design for a Regenerative Future. Esitys konferenssissa: Catalyst for Change, Service Design Global Conference. 4.-6.10.2023.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. 2023. Strategia. Intranet. <https://ksamk.sharepoint.com/sites/Xamk/SitePages/Strategia.aspx> [viitattu 15.11.2023].

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. s.a.a. Tutkimus- ja kehityshankkeet. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/> [viitattu 20.11.2023].

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. s.a.b. Älykkäät kulttuurikylät. Place to Learn – Ankkapurhasta oppimisen keskus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kulttuurikylat.xamk.fi/> [viitattu 20.11.2023].

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. s.a.c. Vihreä Loikka. Kestävyydestä kilpailukykyä. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/vihrea-loikka-kestavyydesta-kilpailukyky/> [viitattu 10.11.2023].

Kivifaktaa. s.a. Geopolymeerit korvaavat sementtiä. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kivifaktaa.fi/faktapankki/kivi-on-ymparistoystavallinen-materiaali/geopolymeerit-korvaavat-sementtia/> [viitattu 15.11.2023].

Lewis R. 2020. British Council. Our Stories. The Missing Pillar – Culture’s Contribution to the UN Sustainable Development Goals. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.britishcouncil.org/arts/culture-development/our-stories/the-missing-pillar-sdgs> [viitattu 5.12.2023].

Sitra. 2020. Megatrendikortit. Tunne tulevaisuutesi. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://media.sitra.fi/app/uploads/2020/01/megatrendikortit-2020.pdf> [viitattu 7.11.2023].

Sitra. s.a.a. Tulevaisuussanasto: Hiilikädenjälki. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/hiilikadenjalki/> [viitattu 1.11.2023].

Sitra. s.a.b. Tulevaisuustaajuus. Tulevaisuustaajuus on työpajamenetelmä toisenlaisten tulevaisuuksien rakentamiseen. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.sitra.fi/hankkeet/tulevaisuustaajuus/> [viitattu 7.11.2023].

Stickdorn, M. & Schneider J. 2012. This is Service Design Thinking. Basics-Tools-Cases. 1. painos. BIS Publishers. E-kirja. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 4.12.2023].

Valtioneuvoston kanslia. 2023. Kestavakehitys.fi. Agenda2030. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kestavakehitys.fi/agenda-2030> [viitattu 10.11.2023].

Valtiovarainministeriö. s.a. Vihreä siirtymä – elpymis- ja palautumissuunnitelma. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://vm.fi/vihrea-siirtyma> [viitattu 24.10.2023].

YK. 1987. Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. PDF-dokumentti. Saatavissa: sustainable-development.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf [viitattu 19.10.2023].

YK. 2023. What is sustainable development? Sustainable Development Explainer. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.un.org/sustainable-development/wp-content/uploads/2023/08/SustDev_Explainer.pdf [viitattu 19.10.2023].

Ympäristöministeriö. s.a. Mitä on vihreä siirtymä? WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://ym.fi/mita-on-vihrea-siirtyma> [viitattu 19.10.2023].